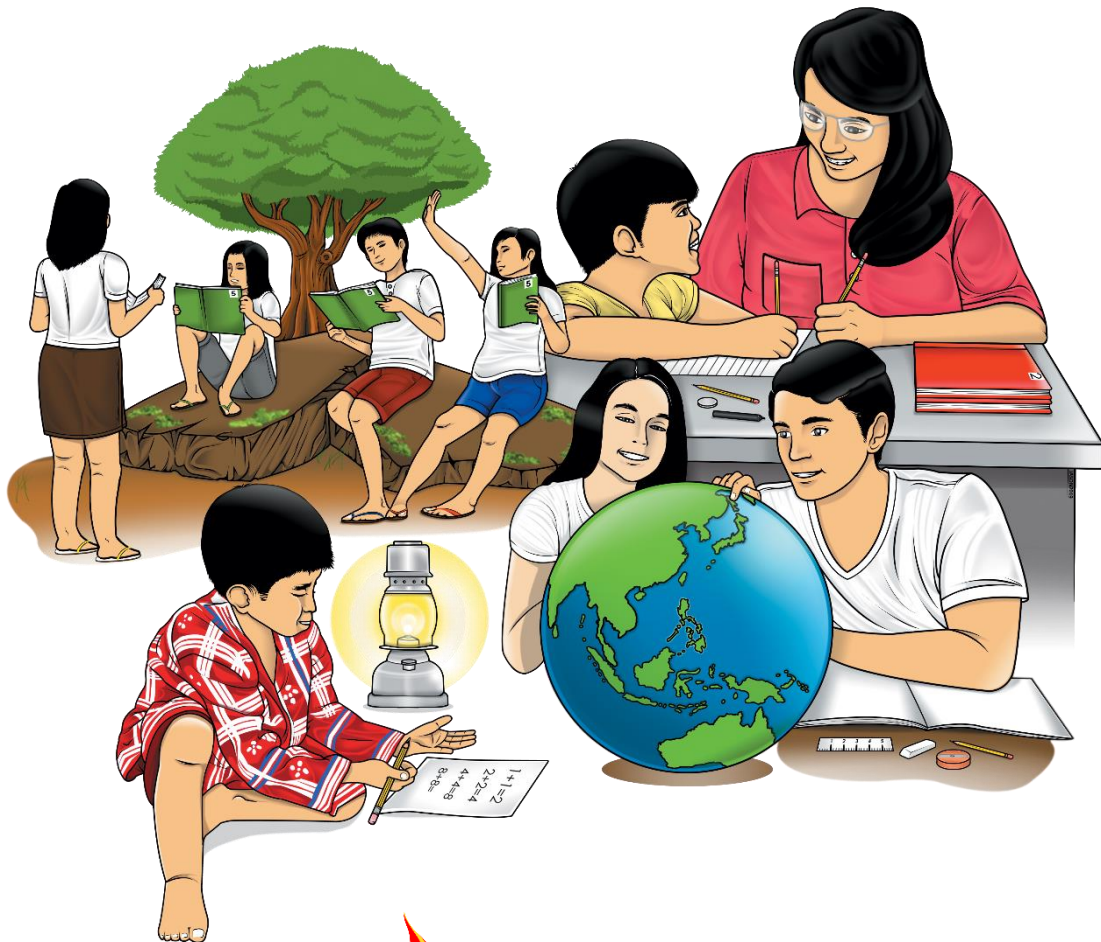

Araling Panlipunan

Unang Markahan – Modyul 1: Kahulugan ng Ekonomiks sa Pang-araw-araw na Pamumuhay

Araling Panlipunan – Ikasiyam na Baitang
Alternative Delivery Mode

Unang Markahan – Modyul 1: Kahalagahan ng Ekonomiks sa Pang-araw-araw na Pamumuhay

Unang Edisyon, 2020

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon

Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Junard E. Sagape, Zarah S. Hilot, Doriejean C. Enricuso, Claire N. Lagrosa, Evelyn H. Fernandez

Editor: Mohamar D. Rindo PhD, Nelson S. Lasagas

Tagasuri: Alma L. Carbonilla EdD, Ramel P. Cael, Ed. D

Tagaguhit: Junard E. Sagape

Tagalapat: Zarah S. Hilot

Tagapamahala: Dr. Isabelita M. Borres CESO III

Pedro Melchor M. Natividad, PhD, CSEE

Eugenio B. Penales EdD

Sonia D. Gonzales

Majarani M. Jacinto, EdD, CESO VI

Juliet A. Magallanes EdD

Florencio R. Caballero DTE

Alma D. Belarmino EdD

Inilimbag sa Pilipinas ng _____

Department of Education – Region IX

Office Address: Regional Center, Balintawak, Pagadian City

E-mail Address: region9@deped.gov.ph

Araling Panlipunan

**Unang Markahan – Modyul 1:
Kahulugan ng Ekonomiks sa
Pang-araw-araw na Pamumuhay**

Paunang Salita

Para sa tagapagdaloy:

Malugod na pagtanggap sa asignaturang Araling Panlipunan-9 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul para sa araling Kahulugan ng Ekonomiks sa Pang-araw-araw na Pamumuhay!

Ang modyul na ito ay pinagtulungang dinisenyo, nilinang at sinuri ng mga edukador mula sa pampubliko at pampribadong institusyon upang gabayan ka, ang gurong tagapagdaloy upang matulungang makamit ng mag-aaral ang pamantayang itinakda ng Kurikulum ng K to12 habang kanilang pinanagumpayan ang pansarili, panlipunan at pang-ekonomikong hamon sa pag-aaral.

Ang tulong-aral na ito ay umaasang makauugnay ang mag-aaral sa mapatnubay at malayang pagkatuto na mga gawain ayon sa kanilang kakayahan, bilis at oras. Naglalayon din itong matulungan ang mag-aaral upang makamit ang mga kasanayang pan-21 siglo habang isinasaalang-alang ang kanilang mga pangangailangan at kalagayan.

Bilang karagdagan sa materyal ng pangunahing teksto, makikita ninyo ang kahong ito sa pinakakatawan ng modyul:

Mga Tala para sa Guro

Ito'y naglalaman ng mga paalala, panulong o estratehiyang magagamit sa paggabay sa mag-aaral.

Bilang tagapagdaloy, inaasahang bibigyan mo ng paunang kaalaman ang mag-aaral kung paano gamitin ang modyul na ito. Kinakailangan ding subaybayan at itala ang pag-unlad nila habang hinahayaan silang pamahalaan ang kanilang sariling pagkatuto. Bukod dito, inaasahan mula sa iyo na higit pang hikayatin at gabayan ang mag-aaral habang isinasagawa ang mga gawaing nakapaloob sa modyul.

Para sa mag-aaral:

Malugod na pagtanggap sa Araling Panlipunan-9 ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul ukol sa Kahulugan ng Ekonomiks sa Pang-araw-araw na Pamumuhay!

Ang kamay ay madalas gamiting simbolo ng kakayahan, aksyon at layunin. Sa pamamagitan ng ating mga kamay tayo ay maaaring matuto, lumikha, at magsakatuparan ng gawain. Ang kamay sa tulong-aral na ito ay sumisimbolo na ikaw, bilang isang mag-aaral, ay may angking kakayahang matutuhan ang mga kaugnay na kompetensi at kasanayan. Ang iyong pang-akademikong tagumpay ay nakasalalay sa iyong sarili o sa iyong mga kamay.

Ang modyul na ito ay ginawa bilang tugon sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong madulutan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang modyul na ito ay may mga bahagi at icon na dapat mong maunawaan.

Alamin

Sa bahaging ito, malalaman mo ang mga dapat mong matutuhan sa modyul.

Subukin

Sa pagsusulit na ito, makikita natin kung ano na ang kaalaman mo sa aralin ng modyul. Kung nakuha mo ang lahat ng tamang sagot (100%), maaari mong laktawan ang bahaging ito ng modyul.

Balikan

Ito ay maikling pagsasanay o balik-aral upang matulungan kang maiugnay ang kasalukuyang aralin sa naunang leksyon.

Tuklasin

Sa bahaging ito, ang bagong aralin ay ipakikilala sa iyo sa maraming paraan tulad ng isang kuwento, awitin, tula, pambukas na suliranin, gawain o isang sitwasyon.

Suriin

Sa seksyong ito, bibigyan ka ng maikling pagtalakay sa aralin. Layunin nitong matulungan kang maunawaan ang bagong konsepto at mga kasanayan.

Pagyamanin

Binubuo ito ng mga gawaing para sa malayang pagsasanay upang mapagtibay ang iyong pang-unawa at mga kasanayan sa paksa. Maaari mong iwasto ang mga sagot mo sa pagsasanay gamit ang susi sa pagwawasto sa huling bahagi ng modyul.

Isaisip

Naglalaman ito ng mga katanungan o pupunan ang patlang ng pangungusap o talata upang maproseso kung anong natutuhan mo mula sa aralin.

Isagawa

Ito ay naglalaman ng gawaing makatutulong sa iyo upang maisalin ang bagong kaalaman o kasanayan sa tunay na sitwasyon o realidad ng buhay.

Tayahin

Ito ay gawain na naglalayong matasa o masukat ang antas ng pagkatuto sa pagkamit ng natutuhang kompetensi.

Karagdagang Gawain

Sa bahaging ito, may ibibigay sa iyong panibagong gawain upang pagyamanin ang iyong kaalaman o kasanayan sa natutuhang aralin.

Susi sa Pagwawasto

Naglalaman ito ng mga tamang sagot sa lahat ng mga gawain sa modyul.

Sa katapusan ng modyul na ito, makikita mo rin ang:

Sanggunian

Ito ang talaan ng lahat ng pinagkuhanan sa paglikha o paglinang ng modyul na ito.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
2. Huwag kalimutang sagutin ang *Subukin* bago lumipat sa iba pang gawaing napapaloob sa modyul.
3. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat pagsasanay.
4. Obserbahan ang katapatan at integridad sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
5. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
6. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagdaloy kung tapos nang sagutin lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagdaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong sa iyong mga magulang, sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa.

Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi. Kaya mo ito!

Alamin

Pamantayang Pangnilalaman	Pamantayan sa Pagganap
Ang mga mag-aaral ay may pag-unawa sa mga pangunahing konsepto ng Ekonomiks bilang batayan ng matalino at maunlad na pang-araw-araw na pamumuhay.	Ang mga-aaral ay naisasabuhay sa mga pag-unawa sa mga pangunahing konsepto ng Ekonomiks bilang batayan ng matalino at maunlad na pang-araw-araw na pamumuhay.

Mga Nilalaman (Paksa/ Aralin)

1. Kahulugan ng Ekonomiks sa Pang-araw-araw na Pamumuhay

Mga Pamantayan sa Pagkatuto

Pagkatapos mapag-aralan ang modyul na ito, ang mag-aaral ay inaasahang

1. Nailalapat ang kahulugan ng ekonomiks sa pang-araw-araw na pamumuhay bilang isang mag-aaral, at kasapi ng pamilya at lipunan.

Narito ka ngayon sa unang modyul ng Ekonomiks sa ikasiyam na antas ng mataas na paaralan. Anu-ano ang sumasagi sa iyong isipan kung susuriin mo ang katagang ekonomiks? Marahil ang una mong maiiugnay sa salitang iyan ay pagnenegosyo. Pangalawa, pagbabadyet at pagpapalago ng kita ng pamilya. Pangatlo, ay ang pagkakaroon ng empleyo at sapat na kita ng mga mamamayan na sumasagisag sa katatagan at kaunlaran ng bansa. Araw- araw ay gumagawa ng desisyon ang tao mula sa simple hanggang sa pinakakumplikado. Nagpapasya siya kung ano at alin ang higit na mahalaga sa marami niyang pamimilian. Bata man o may edad, basta't may pangangailangan at kagustuhan na kailangan mapunan, ay masasabing maiiugnay ang kaniyang sarili sa ekonomiks. Kumakain at umiinom ang tao araw-araw, ang kanin na kanyang kinakain ay nagmula sa palay na itinanim ng mga magsasaka, ibebenta sa pamilihan, at binibili ng mga tao. Ang ulam tulad ng isda ay hinuhuli ng mga mangingisda, dinadala sa mga pamilihan, at binibili ng mga tao.

Sa kabila ng lahat mapapansin na mayroong kaayusang nag-uugnay sa bawat isa. Halos lahat ng produkto at serbisyo na dumarating sa mga tindahan ay tila isang palaisipan kung saan nagmula at kung paano naihahatid sa mga tao mula sa lumikha nito. Mas madalas nga, hindi mo pa nararating ang lugar kung saan nagmula ang produkto at serbisyonang kinukonsumo mo. Kaugnay nito, naisip mo ba kung ano ang ekonomiks, at ano ang kaugnayan nito sa pang-araw-araw na pamumuhay?

Sa modyul na ito liliwanagin ang katuturan at kahalagahan ng ekonomiks bilang agham panlipunan. Sasagutin dito ang mga sumusunod na tanong: Ano nga ba ang ekonomiks at ang mga sangay nito? Bakit mahalaga ang ekonomiks sa isang bansa? Paano makatutulong sa pamamahala ng kaunlaran ng pamilya, mga industriya, at ng buong bansa and mga konsepto at prinsipyo sa ekonomiks?

Subukin

Panimulang Gawain: Paunang Pagtataya

Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang bawat pangungusap at piliin ang tamang titik na tumutukoy sa tumpak na kasagutan. Isulat sa sagutang papel ang mga sagot.

1. Ang salitang ekonomiks ay galing sa salitang *oiknomeia*, isang salitang Griyego na ang ibig sabihin ay:
  - a. pamamahala ng negosyo.
  - b. pakikipagkalakalan.
  - c. pamamahala ng tahanan.
  - d. pagtitipid.
2. Ang ekonomiks ay isang agham panlipunan sapagkat:
  - a. pinag-aaralan dito kung paano nagtutulungan ang mga tao upang matugunan ang kanilang materyal na pangangailangan at mapataas ang antas ng kabuhatan.
  - b. nagbibigay ito ng mga suhestiyon upang maging mapayapa ang ating daigdig.
  - c. pinag-iisipan sa araling ito kung paano magkakamal ng salapi ang tao.
  - d. pinag-aaralan dito kung paano natin mahihigitan ang kita ng ating kapwa tao.
3. May tatlong pangunahing katanungang sinasagot ang ekonomiks. Alin ang HINDI kasama sa pangkat?
  - a. Ano ang mga produkto at serbisyong kailangan ng lipunan?
  - b. Paano lilikhain ang mga kailangang produkto at serbisyo?
  - c. Para kanino ang mga lilikhaing produkto at serbisyo?
  - d. Paano titipirin ang mga sangkap sa paggawa ng produkto?
4. Ang kakapusan o *scarcity* ay maaaring umiral sa mga pinagkukunang yaman tulad ng yamang likas, yamang tao, at yamang kapital. Bakit nagkakaroon ng kakapusan sa mga ito?
  - a. Dahil limitado ang mga pinagkukunang yaman at walang katapusan ang pangangailangan at kagustuhan ng tao

- b. Dahil sa mga bagyo at iba pang uri ng kalamidad na pumipinsala sa mga pinagkukunang-yaman
  - c. Dahil sa mga negosyanteng nagsasamantala at nagtatago ng mga produktong ibinebenta sa pamilihan
  - d. Dahil likas na malawakan ang paggamit ng mga tao sa pinagkukunang yaman ng bansa
5. Kung ikaw ay isang taong rasyonal, ano ang dapat mong isaalang-alang sa paggawa ng desisyon?
- a. Dinadaluhang okasyon
  - b. Kagustuhang desisyon
  - c. *Opportunity cost* ng desisyon
  - d. Tradisyon ng pamilya
6. Bilang isang agham panlipunan, gumagamit ng siyentipikong paraan sa pag-aaral ng ekonomiks. Ibig sabihin nito ay:
- a. Tinatanggap ang mga haka-haka lamang sa paggawa ng mga desisyon.
  - b. Naglilikom at nagsusuri ng mga datos o impormasyon upang makapagbigay ng lapat o angkop na kongklusyon.
  - c. Sapat na ang pansariling opinyon upang makabuo ng kongklusyon.
  - d. Ang sasabihin lamang ng mga suplayer ang siyang tama sapagkat sila ang may hawak ng puhunan.
7. Ano ang pinakamahalagang layunin ng ekonomiks bilang isang agham panlipunan?
- a. Maibigay ang hilig ng mga maririwasang tao kahit na maraming mahihirap.
  - b. Maitaas ang antas ng pamumuhay ng lahat ng mamamayan sa isang bansa.
  - c. Mapag-aralan ang pamamaraan ng pagtaas ng pambansang kita.
  - d. Makalikha ng mga produkto at serbisyong pang-internasyonal at makapaglingkod sa ibang bansa.
8. Mahalaga at makabuluhan ang pag-aaral ng ekonomiks para sa mga kabataan. Ano sa palagay mo ang pinakamabuting maidudulot sa iyo ng pagkakaroon ng kaalaman sa ekonomiks?
- a. Maisasaulo ang mga konsepto sa ekonomiks upang madaling makapasa sa kolehiyo.
  - b. Maaari kang magsilbing kritiko ng pamahalaan.
  - c. Mapag-aaralan ang mga gawi, kilos, at siyentipikong pamamaraang makatutulong sa iyo sa pagdedesisyong pangkabuhayan ngayon at sa hinaharap.
  - d. Magkaroon ka ng kakayahang makapagturo rin ng ekonomiks.
9. Malaki ang bahaging ginagampanan ng ekonomiks sa lipunan. Alin sa mga pangungusap ang nagsasaad ng diwang ito?
- a. Sa tulong ng pagsusuri sa ekonomiks, napaghahagdan-hagdan ang katayuan ng mga tao sa lipunan kaya't nauuuri natin ang mahihirap, nakaririwasa, at mayayaman.

- b. Upang tumaas ang ekonomiya ng isang bansa, kailangang sundin nito ang mga patakaran ng mayayamang bansa.
- c. Ang paglikha ng mga produktong tutugon sa anumang hilig-pantao ay mahalaga kayat dapat ipagpatuloy and produksyon ng mga ito kahit na masira ang mga yamang likas sa daigdig.
- d. Sa pamamagitan ng pag-aaral ng ekonomiks, nakatutuklas ng paraan upang patuloy na tumaas ang antas ng kita, empleyo, seguridad, at kagalingang panlipunan ng mga mamamayan sa isang bansa.

10. Alin sa sumusunod ang pinakaangkop na kahulugan ng Ekonomiks?

- a. Ito ay matalinong pagpapasya ng tao sa pagsagot ng mga suliraning pangkabuhayan na kinakaharap.
- b. Ito ay tumutukoy sa siyensiya ng kaasalan ng tao na nakaimpluwensiya sa kaniyang pagdedesisyon.
- c. Ito ay pag-aaral ng tao at ng lipunan kung paano haharapin ang mga suliraning pangkabuhayan.
- d. Ito ay pag-aaral kung paano matutugunan ng tao ang kaniyang walang katapusang pangangailangan at kagustuhan sa harap ng kakapusan.

Aralin

1

Kahulugan ng Ekonomiks sa Pang-araw-araw na Pamumuhay

Balikan

Gawain 1: Handa Ka Na Ba?

Panuto: Katatapos mo lang maligo nang biglang mangyari ng sabay-sabay ang sumusunod na mga pangyayari. Ano ang iyong uunahin? Lagyan ng bilang 1 ang una hanggang 4 ang pinakahuli. Isulat sa sagutang papel ang inyong sagot.

_____ Biglang umulan at nakasampay sa likod-bahay ang iyong mga nilabhan

_____ Naamoy mo ang nasusunog na sinaing.

_____ Narinig mo na nag-ring ang iyong *cellphone*

_____ Umiyak ang iyong inaalagaang sanggol na kapatid

Tuklasin

Gawain 2: Sandaling Isipin

Batay sa naunang mga sitwasyon, sagutin ang sumusunod na mga katanungan. Isulat ang iyong sagot sa sagutang papel.

1. Maari mo bang gawin ang mga sumusunod ng sabay-sabay? Pangatwiran ang sagot.

Sagot: _____
_____
_____
_____
_____.

2. Ano ang batayan sa iyong pagpili sa kung anong gagawin ang uunahin?

Sagot: _____
 _____
 _____
 _____.

Matapos mong malaman ang mga paunang impormasyon tungkol sa aralin, ngayon naman ay iyong lilinangin ang mga kaalamang ito sa tulong ng mga teksto at mga gawain na inihanda upang maging batayan mo ng impormasyon. Ang pinakatiyak na layunin ng bahaging ito ay matutuhan mo bilang mag-aaral ang mahahalagang ideya tungkol sa ekonomiks. Mula sa mga inihandang gawain at teksto ay inaasahang gagabay ito sa iyo upang masagot kung ano ang kahulugan ng ekonomiks sa pang-araw-araw na pamumuhay bilang isang mag-aaral at kasapi ng pamilya at lipunan. Halina't umpisahan mo sa pamamagitan ng gawain na nasa ibaba

Gawain 3: Think, Pair, Share!

Panuto: Suriin ang bawat aytem sa una at ikalawang kolum. Pagpasyahan kung ano ang pipiliin mo sa Option A at B. Isulat sa ikatlong kolum ang iyong desisyon at sa ika-apat na kolum ang dahilan ng iyong naging pasya.

Option A	Option B	Desisyon	Dahilan
1.Pagpapatuloy ng pag-aaral sa kolehiyo	Pagtatrabaho pagkatapos ng <i>high school</i>		
2.Paglalakad papunta sa paaralan	Pagsakay ng <i>jeep</i> o <i>tricycle</i> papunta sa paaralan		
3.Paglalaro ng basketball	Pagpasok sa klase		
4.Pagtulong sa gawaing bahay	Pamamasyal kasama ang barkada		
5.Paggawa ng takdang aralin	Paglaro ng mobile legend		

Pamprosesong Tanong:

1. Bakit kailangang isaalang-alang ang mga pagpipilian sa paggawa ng desisyon?
2. Ano ang naging batayan mo sa iyong ginawang desisyon? Naging makatuwiran ka ba sa iyong mga pasya? Bakit?

Gawain 4: Baitang Ng Pag-Unlad

Isulat sa iyong sagutang papel ang pauna mong kaalaman kung ano ang kahulugan ng ekonomiks sa pang-araw-araw na pamumuhay bilang isang mag-aaral, kasapi ng pamilya, at lipunan.

Ano ang kahulugan ng ekonomiks sa iyong pang-araw-araw na pamumuhay bilang isang mag-aaral at kasapi ng pamilya at lipunan?

INITIAL NA KAALAMAN

Matapos mong maorganisa ang iyong mga paunang kaalaman tungkol sa kahulugan at kahalagahan ng ekonomiks sa pang-araw-araw na buhay, ihanda ang iyong sarili sa susunod na bahagi ng aralin upang higit mong maunawaan nang mas malalim ang konsepto ng ekonomiks.

Suriin

Sa parteng ito ng modyul ay iyong lilinangin ang mga kaisipan/kaalamang tutulong sa iyo upang higit na maintindihan ang paksang-aralin. Dito tinitiyak na ikaw ay maihahanda upang tiyak ang mga pang-unawa sa mga impormasyong kinakailangan malinang. Sa bahaging ito ay magkakaroon ka ng mahahalagang ideya tungkol sa ekonomiks. Inaasahang magagabayan ka ng mga inihandang babasahin at Gawain upang masagot mo kung ano ang kahulugan at kahalagahan ng ekonomiks sa pang-araw-araw na buhay bilang isang mag-aaral at kasapi ng pamilya at lipunan. Halika at umpisahan na ang masayang pagbabasa at pang-unawa sa paksa.

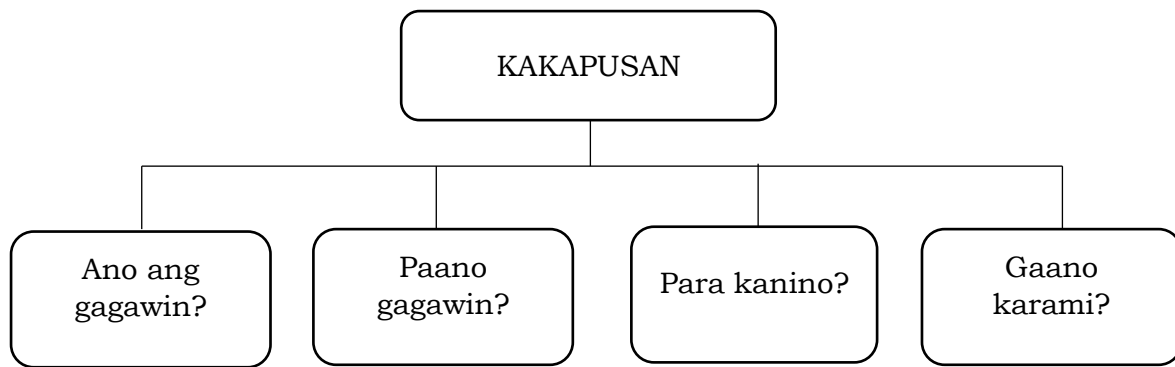
KAHULUGAN NG EKONOMIKS

Ang ekonomiks ay isang sangay ng Agham Panlipunan na nag-aaral kung paano tutugunan ang tila walang katapusang pangangailangan at kagustuhan ng tao gamit ang limitadong pinagkukunang-yaman. Ito ay nagmula sa salitang Griyego na *oikonomia* na nagmula naman sa dalawang salita: ang *oikos* ay nangangahulugang bahay at *nomos* na pamamahala (Brown, 2010).

Ang ekonomiya at sambahayan ay maraming pagkakatulad (Mankiw, 1997). Ang sambahayan, tulad ng lokal at pambansang ekonomiya, ay gumagawa rin ng mga desisyon. Nagpaplano ito kung paano mahahati-hati ang mga gawain at nagpapasya kung paano hahatiin ang limitadong *resources* sa maraming pangangailangan at kagustuhan. Ang pagpapasya ng sambahayan ay maaaring nakatuon sa kung magkano ang ilalaan sa pangangailangan sa pagkain, tubig, tirahan, at ibang mga bagay na nakapagbibigay ng kasiyahan sa pamilya.

Samantala, ang pamayanan katulad ng sambahayan, ay gumaganap din ng iba't ibang desisyon. Ang pamayanan ay kailangang gumawa ng desisyon kung ano-anong produkto at serbisyo ang gagawin, paano gagawin, para kanino, at gaano karami ang gagawin. Lumalabas ang mga batayang katanungang nabanggit dahilan sa suliranin sa kakapusan. May kakapusan dahil may limitasyon ang mga pinagkukunang-yaman at walang katapusan ang pangangailangan at kagustuhan ng tao. Dahil sa kakapusan, kailangan ng mekanismo ng pamamahagi ng limitadong pinagkukunang-yaman.

Ang kakapusan ay kaakibat na ng buhay dahil may limitasyon ang kakayahan ng tao at may limitasyon din ang iba pang pinagkukunang-yaman tulad ng yamang likas at kapital. Ang yamang likas ay maaaring maubos at hindi na mapalitan sa paglipas ng panahon. Samantala, ang yamang kapital (*capital goods*) tulad ng makinarya, gusali, at kagamitan sa paglikha ng produkto ay may limitasyon din ang dami ng maaaring malikha. Sa gayon, kailangang magdesisyon ang pamayanan batay sa apat na pangunahing katanungang pang-ekonomiya na kapaki-pakinabang sa lahat. Tingnan ang pigura sa ibaba.

Ang kakapusan na pinagtutuunan ng pag-aaral ng ekonomiks ay pang-araw-araw na suliraning kinakaharap hindi lamang ng pamayanan at sambahayan, kundi ng bawat indibidwal pati ang mga mag-aaral na katulad mo.

MAHALAGANG KONSEPTO SA EKONOMIKS

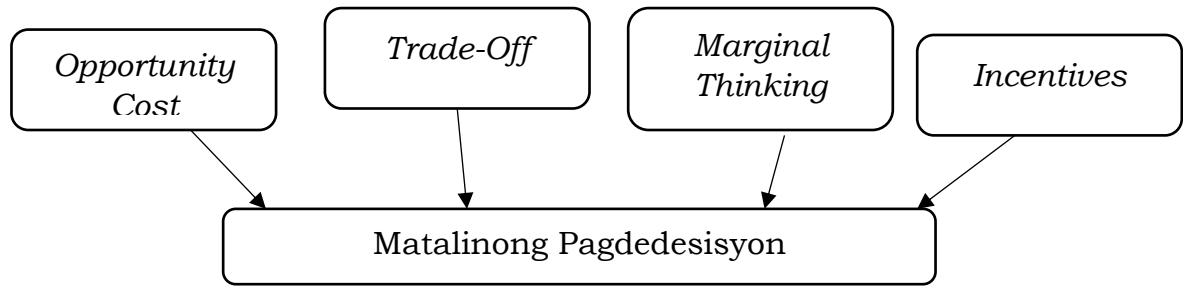
Bahagi na ng buhay ng tao ang pagkakaroon ng mga *choice*. Sa pagproseso ng pagpili mula sa mga *choice*, hindi maiiwasan ang *trade-off*. Ang *trade-off* ay ang pagpili o pagsasakripisyo ng isang bagay kapalit ng ibang bagay. Mahalaga ang *trade-off*, sapagkat sa pamamagitan nito ay maaaring masuri ang mga pagpipilian sa pagbuo ng pinakamainam na pasya. Halimbawa, mag-aaral ka ba o maglalaro?

Sa ginagawang pagsasakripisyo ay may *opportunity cost*. Ang *opportunity cost* ay tumutukoy sa halaga ng bagay o ng *best alternative* na handang ipagpalit sa bawat paggawa ng desisyon (Case, Fair at Oster, 2012). Ang *opportunity cost* ng paglalaro sa naunang halimbawa ay ang halaga ng pag-aral na ipinagpalibang gawin.

Mahalagang makabuo ng matalinong desisyon sa bawat produkto o serbisyong pagpipilian, subalit minsan kahit nakabuo na ng desisyon ay hindi pa rin maiiwasang magbago ng isip sa bandang huli. Ito ay dahilan sa mga insentibo na iniaalok ng mga lumilikha ng produkto at serbisyo. Tulad ng pag-aalok ng mas mura at magandang serbisyo at pagbibigay ng mas maraming pakinabang sa bawat pagkonsumo ng produkto o serbisyo. Maaari ding mailarawan ang *incentives* sa kung magbibigay ng karagdagang *allowance* ang mga magulang kapalit ng mas mataas na marka na pagsisikapang makamit ng mag-aaral.

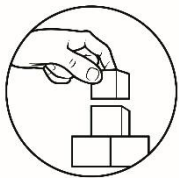
May kasabihan sa ekonomiks na “Rational people think at the margin.” Ang ibig sabihin nito ay sinusuri ng isang indibidwal ang karagdagang halaga, maging ito man ay gastos o pakinabang na makukuha mula sa gagawing desisyon. Sa gagawing desisyon sa pagitan ng pag-aaral at paglalaro, karagdagang *allowance* at mataas na grado, ay masasabing maaaring maging matalino sa paggawa ng desisyon ang isang tao.

Ang mga kaalaman sa konsepto ng *trade-off*, *opportunity cost*, *incentives*, at *marginal thinking* ay makatutulong sa matalinong pagdedesisyon upang maging rasyonal ang bawat isa sa pagbuo ng desisyon. Tingnan ang pigura sa ibaba.

Pamprosesong Tanong

1. Paano nakatutulong sa matalinong pagdedesisyon ang mga konsepto ng *trade-off*, *opportunity cost*, *incentives*, at *marginal thinking*?
2. Sa iyong palagay, kailan masasabing matalino ang pagdedesisyong ginawa ng tao?

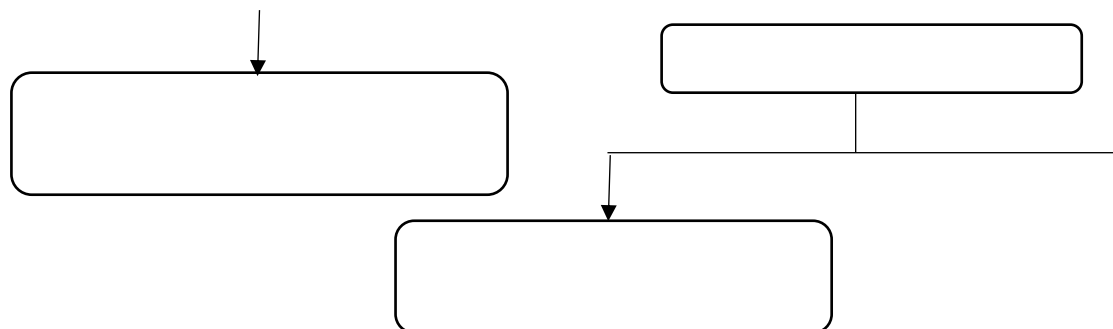
Pagyamanin

Gawain 5. Mind Mapping

Isaayos ang ginulong pigura ng *mind map*. Isulat sa *text box* ng *mind map* ang mga konseptong nakalahad sa talahanayan sa ibaba. Gamiting batayan sa pagbuo ang *arrows* at *lines*.

Mga Konsepto		
Walang katapusang pangangailangan at kagustuhan ng tao	EKONOMIKS	Kakapusan sa pinagkukunang-yaman

Mind Map na Batayang Katotohanan sa Pag-aaral ng Ekonomiks

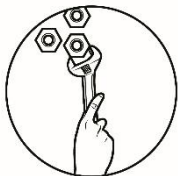

Isaisip

Mga mahahalagang kaalaman na dapat tandaan:

- Ang ekonomiks ay isang agham panlipunan na natutungkol sa paggamit at alokasyon o pamamahagi ng mga kapos na pinagkukunang-yaman ng lipunan upang makalikha ng pinakamahusay at de-kalidad ng mga produkto at serbisyong makatutugon sa paparaming pangangailangan at hilig ng tao sa paraang pinakamatipid at pinakamabisa.
- Ang pokus o diwa sa pag-aaral ng ekonomiks ay kung paano tutugunan ang mga suliranin at pangangailangan ng mga tao sa lipunan kayat ito'y nabibilang sa agham panlipunan. Sinusuri at tinatalakay sa agham na ito ang mga suliraning pangkabuhayan lalung-lalo na iyong may kinalaman sa pagpapataas ng antas ng pamumuhay ng bawat pamilya at ng buong bansa.
- Sa pag-aaral ng ekonomiks, inuunawa ang mga konsepto at suliranin ng kakapusan at paparaming pangangailangan at hilig-pantao, alokasyon, alternatibong desisyon, at pamamahala ng mga gawaing pamproduksyon at pangkalahatang kaunlaran.
- Ang pag-aaral ng ekonomiks ay nakatutulong upang magkaroon ng tamang pagpapasya at pagpili ang tao.

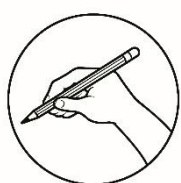
Isagawa

Sa bahaging ito ng aralin ay palalawakin at pagtitibayin mo bilang mag-aaral ang mga nabuo mong kaalaman ukol sa kahulugan ng ekonomiks. Kinakailangan ang mas malalim na pagtatalakay sa kahalagahan ng ekonomiks upang maihanda ang iyong sarili sa pagsasabuhay ng iyong natutuhan.

Gawain 6: Pagsulat ng Repleksiyon

Sumulat ng maikling repleksyon tungkol sa iyong mga natutuhan at reyalisasyon sa kahulugan ng ekonomiks sa iyong buhay bilang mag-aaral at bilang kasapi ng pamilya at lipunan.

RUBRIK SA PAGTATAYA NG REPLIKSYON				
Dimensyon	Napakahusay 20 puntos	Mahusay 15 puntos	Katamtaman 10 puntos	Nangangaila- ngan ng Pagpapabuti 5 puntos
Buod ng aralin, paksa, o gawain	Maliwanag at kumpleto ang pagbuod ng araling tinalakay.	Maliwanag subalit may kulang sa detalye sa paksa	Hindi gaanong maliwanag at kulang sa detalye	Hindi maliwanag at marami ang kulang sa mga detalye
Presentasyon ng pagkakasulat -Maayos ang pagkakasunod- sunod ng mga ideya -Hindi paligoy- ligoy ang pagkakasulat -Angkop ang mga salitang ginagamit -Malinis ang pagkakasulat	Lahat ng pamantayan ay matatagpuan Sa kabuuang repliksyon.	Tatlo lamang sa mga pamantayan ang matatagpuan sa kabuuan ng repliksyon	Dalawa lamang sa mga pamantayan ang matatagpuan sa kabuuang repliksyon	Isa lamang sa mga pamantayan ang matatagpuan sa kabuuang repliksyon

Tayahin

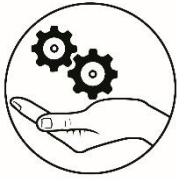
Panghuling Pagtataya

Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang bawat pangungusap at piliin ang tamang titik na tumutukoy sa tumpak na kasagutan. Isulat sa sagutang papel ang mga sagot.

1. Ang salitang ekonomiks ay galing sa *oiknomeia*, isang salitang Griyego na ang ibig sabihin ay:
  - a. Pamamahala ng negosyo
  - b. Pakikipagkalakalan
  - c. Pamamahala ng tahanan
  - d. Pagtitipid

2. Ang ekonomiks ay isang agham panlipunan sapagkat:
  - a. Pinag-aaralan dito kung paano nagtutulungan ang mga tao upang matugunan ang kanilang materyal na pangangailangan
  - b. Nagbibigay ito ng mga suhestiyon upang maging mapayapa ang ating daigdig
  - c. Pinag-iisipan sa araling ito kung paano magkakaroon ng salapi ang tao
  - d. Pinag-aaralan dito kung paano natin mahihigitan ang kita ng ating kapwa tao
3. May tatlong pangunahing katanungang sinasagot ang ekonomiks. Alin ang hindi kasama sa pangkat?
  - a. Ano ang mga produkto at serbisyong kailangan ng lipunan?
  - b. Paano lilikhain ang mga kailangang produkto at serbisyo?
  - c. Para kanino ang mga lilikhaing produkto at serbisyo?
  - d. Paano titipirin ang mga sangkap sa paggawa ng produkto?
4. Ang kakapusan o *scarcity* ay maaaring umiral sa mga pinagkukunang yaman tulad ng yamang likas, yamang tao, at yamang kapital. Nagkakaroon ng kakapusan sa mga ito dahil:
  - a. Limitado ang mga pinagkukunang yaman at walang katapusan ang pangangailangan at kagustuhan ng tao
  - b. Sa mga bagyo at iba pang uri ng kalamidad na pumipinsala sa mga pinagkukunang-yaman
  - c. Sa mga negosyanteng nagsasamantala at nagtatago ng mga produktong ibinebenta sa pamilihan
  - d. Likas na malawakan ang paggamit ng mga tao sa pinagkukunang yaman ng bansa
5. Kung ikaw ay isang taong rasyonal, ang dapat mong isaalang-alang sa paggawa ng desisyon ay:
  - a. Dinadalihang okasyon
  - b. Kagustuhang desisyon
  - c. *Opportunity cost* ng desisyon
  - d. Tradisyon ng pamilya
6. Bilang isang agham panlipunan, gumagamit ng siyentipikong paraan sa pag-aaral ng ekonomiks. Ibig sabihin nito ay:
  - a. Tinatanggap ang mga haka-haka lamang sa paggawa ng mga desisyon.
  - b. Naglilikom at nagsusuri ng mga datos o impormasyon upang makapagbigay ng lapat o angkop na kongklusyon.
  - c. Sapat na ang pansariling opinyon upang makabuo ng kongklusyon.
  - d. Ang sasabihin lamang ng mga suplayer ang siyang tama sapagkat sila ang may hawak ng puhunan.
7. Ano ang pinakamahalagang layunin ng ekonomiks bilang isang agham panlipunan?
  - a. Maibigay ang hilig ng mga maririwasang tao kahit na maraming mahihirap.
  - b. Maitaas ang antas ng pamumuhay ng lahat ng mamamayan sa isang bansa.
  - c. Mapag-aralan ang pamamaraan ng pagtaas ng pambansang kita.
  - d. Makalikha ng mga produkto at serbisyong pang-internasyonal at makapaglingkod sa ibang bansa.

8. Mahalaga at makabuluhan ang pag-aaral ng ekonomiks para sa mga kabataan. Ano sa palagay mo ang pinakamabuting maidudulot sa iyo ng pagkakaroon ng kaalaman sa ekonomiks?
- Maisasaulo ang mga konsepto sa ekonomiks upang madaling makapasa sa kolehiyo.
  - Maaari kang magsilbing kritiko ng pamahalaan.
  - Mapag-aaralan ang mga gawi, kilos, at siyentipikong pamamaraang makatutulong sa iyo sa pagdedesisyong pangkabuhayan ngayon at sa hinaharap.
  - Magkaroon ka ng kakayahang makapagturo rin ng ekonomiks.
9. Malaki ang bahaging ginagampanan ng ekonomiks sa lipunan. Alin sa mga pangungusap ang nagsasaad ng diwang ito?
- Sa tulong ng pagsusuri sa ekonomiks, napaghahagdan-hagdan ang katayuan ng mga tao sa lipunan kaya't nauuuri natin ang mahihirap, nakaririwasa, at mayayaman.
  - Upang tumaas ang ekonomiya ng isang bansa, kailangang sundin nito ang mga patakaran ng mayayamang bansa.
  - Ang paglikha ng mga produktong tutugon sa anumang hilig-pantao ay mahalaga kayat dapat ipagpatuloy and produksyon ng mga ito kahit na masira ang mga yamang likas sa daigdig.
  - Sa pamamagitan ng pag-aaral ng ekonomiks, nakatutuklas ng paraan upang patuloy na tumaas ang antas ng kita, empleyo, seguridad, at kagalingang panlipunan ng mga mamamayan sa isang bansa.
10. Alin sa sumusunod ang pinakaangkop na kahulugan ng ekonomiks?
- Ito ay matalinong pagpapasya ng tao sa pagsagot ng mga suliraning pangkabuhayan na kinakaharap.
  - Ito ay tumutukoy sa siyensiya ng kaasalan ng tao na nakaimpluwensiya sa kaniyang pagdedesisyon.
  - Ito ay pag-aaral ng tao at ng lipunan kung paano haharapin ang mga suliraning pangkabuhayan.
  - Ito ay pag-aaral kung paano matutugunan ng tao ang kaniyang walang katapusang pangangailangan at kagustuhan sa harap ng kakapusan.

Karagdagang Gawain

Gawain 7: Iguhit Mo!

Tingnan mo ang iyong paligid sa inyong bahay, iguhit ang bagay na sa tingin mo ay tila walang katapusan na pangangailangan mo at ng iyong pamilya.

Sagot:

Gawain 2: Pagbuo ng Katha!

Bumuo ng maikling katha, kanta, tula o sanaysay na naglalarawan sa kahulugan at konsepto ng ekonomiks.

Sagot:

RUBRIK sa Pamantayan ng Pagmamarka			
Kriterya	Napakalinaw ang Pagkakabuo (15pts)	Lubhang malinaw ang pagkakabuo (10pts)	Hindi malinaw ang pagkakabuo (5pts)
Nilalaman			
Mensahe			
Pagkakabuo			

Susi ng Pagwawasto

Pangunang Pagtataya	
11. C	
12. A	
13. D	
14. A	
15. C	
16. B	
17. B	
18. C	
19. D	
20. D	

Panghuling Pagtataya	
1. C	
2. A	
3. D	
4. A	
5. C	
6. B	
7. B	
8. C	
9. D	
10. D	

Mga Sanggunian

Mga aklat at artikulo:

1. Brown, Marvin T. *Civilizing the economy: A new economics of provision*. Cambridge University Press, 2010.
2. Case, K., R. Fair, and S. Oster. "Principles of Microeconomics. New Jersey: Printice Hall." (2012).
3. Ekonomiks_Araling Panlipunan_Modyul para sa Mag-aaral, Unang Edisyon, 2015
4. Mankiw, N. Gregory. "Principles of Microeconomics (1997)." Harvard University (2013).

Pinagkunan ng mga larawan:

1. <https://www.slideshare.net/sirarnelPHhistory/aralin-1-ang-kahulugan-ng-ekonomiks-97962565>
2. <https://pxhere.com/en/photo/1403204>

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education - Bureau of Learning Resources (DepEd-BLR)

Ground Floor, Bonifacio Bldg., DepEd Complex
Meralco Avenue, Pasig City, Philippines 1600

Telefax: (632) 8634-1072; 8634-1054; 8631-4985

Email Address: blr.lrqad@deped.gov.ph * blr.lrpd@deped.gov.ph